

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1658

Capvt VI. De voluntate & merito Christi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38954

Dicendum 4. Christum Dominum per scientiam acquisitam ea omnia cognouisse, quæ ab homine naturaliter per lumen intellectus agentis cognosci possunt. Ita S. Thom. quæst. 12. a. 1. quod probat ex eo, quod nihil imperfectum fuit in Christo quantum ad animam; fuisse autem imperfecta hæc eius scientia, si secundum eam non sciisset omnia, quæ per illam sciri possunt.

Est autem obseruandum Christum Dominum hæc scientiam acquisitam non habuisse ab instanti conceptionis, vt docet S. Doctor art. 2. sed illam acquisiuisse brevissimo aliquo temporis spatio, idque ob admirabile ingenij præstantiam; illam tamen (vt rectè monet idem S. Doctor art. 3.) nihil vnquam ab vlllo vel homine vel Angelo didicisse, sed per proprii ingenij virtutem scientiam illam ex rebus ipsis hausisse; cum enim & hominum & Angelorum caput esset, eius dignitati non congruebat vt quidquam ab illis addiceret.

Obijcies, constare ex Euang. quod Christus Dominus homines aliquando interrogauit, & multa ab ijs quaeruit. Responder S. Doctor art. 3. ad 1. Christum Dominum homines aliquando interrogasse, non vt aliquid addiceret, sed vt interrogatos erudiret.

CAPVT VI.

De voluntate & merito Christi.

SECTIO I.

An Christi voluntas fuerit libera.

Supponimus in Christo Domino fuisse non solum diuinam sed etiam humanam voluntatem; siue nomen voluntatis sumatur pro facultate volendi, siue pro ipso actu volendi, primum enim constat ex eo, quod in Christo

Christo Domino fuit natura humana integra & perfecta; est autem de integritate ac perfectione natura humana, cum intellectualis sit, ut volendi facultate prædita sit. Secundum etiam patet ex eo, quod de ratione ipsius facultatis volendi sit, ut actus sibi proprios & connaturales elicere queat.

Vtrumque autem tanquam fide certum definitum fuit contra Monothelitas, vnam tantum in Christo voluntatem (diuinam scilicet) admittentes, & humanam negantes, in 6. Conc. gener. act. 4. & 8. in epist. Agathonis Papæ, ibidem lecta & recepta, & in Conc. Lateran. sub Martino I. conf. 5. hæc igitur veritate supposita queritur, an voluntas humana Christi fuerit libera: de diuina enim iam egimus tract. 2. cap. 4. sect. 3. Pro cuius resolutione

Dicendum est, Christi Domini voluntatem fuisse verè ac perfectè liberam. Est de fide, & constat ex scripturis: *It. 7. prædicit Propheta de Christo, quod sciet reprobare malum, & eligere bonum; atqui electio est actus proprius libera voluntatis, ut docet S. Thom. 3. part. q. 18. a. 4. vbi hunc locum Isaia ad probationem huius veritatis adhibet; item cap. 53. eiusdem Propheta dicitur de Christo, quod oblatus est, quia ipse voluit; & ipse Christus Dominus S. Ioan. 10. Nemo tollit animam meam à me: sed ego pono eam à me ips., & potestatem habeo ponendi eam; & potestatem habeo iterum sumendi eam.*

Probatum insuper hæc ratione: Christus Dominus præsertim per obedientiam suam perfecit opus nostræ redemptionis Rom. 3. vbi Apost. dicit per Christi obedientiam homines esse iustificatos: atqui perfecta obedientia sine voluntatis libertate esse non potest, iuxta quod dicit S. Aug. epist. 46. *Nullam posse sine arbitrio libero esse obedientiam; vnde sequitur Christi voluntatem fuisse perfectè liberam.*

Obijcies Christum Dominum, ut supra diximus, non potuisse peccare; ex quo sequitur illū in exequendis ijs, quæ sibi à Patre imperata fuerunt, liberum non fuisse; si enim liber fuisset, potuisset illa non facere, ac non faci-

endo peccare. Hæc obiectio grauem continet difficultatem, an scilicet, & quâ ratione Christi libertas cum eius impeccabilitate conciliari possit. Omissis autem variis Theologorum ad hanc obiectionem responsionibus, omnium probabilissimè loqui videntur, illi, qui dicunt quòd, quamuis Christus Dominus ratione suâ impeccabilitatis liber non fuerit ad obseruanda vel non obseruanda in genere præcepta sibi à Deo Patre imposita, e.g. præceptum illud affirmatiuû, quo ad genus humanum per mortem suam redimendum obligabatur; liber tamen fuit illud obseruandû, vel non obseruandum in specie, vel in individuo, id est, quòd quamuis mandato illo diuinitus accepto liberum illi non fuerit in genere, mortem acceptare, vel non acceptare; liberum tamen illi fuit mortem acceptare tali horâ vel momento temporis; teriùs, v. c. citiùs; liberum item ei fuit illam acceptare cum tali charitatis ardore vel intensione, maiori vel minori; item cum tali motiuo talis vel talis virtutis, v. g. religionis, obedientiæ, patientiæ, fortitudinis, & similibus: vnde sequitur illam mortis acceptationem Christo Domino fuisse simpliciter & absolute liberam, non solum quoad eius circumstantias, sed etiam quoad ipsius actus substantiam, non modò numericam, sed etiam specificam; non enim est idem numero secundum substantiam voluntatis actus intensus & remissus, multoquè minus actus elicitus & proprio motiuo alicuius virtutis, & ex proprio alterius diuersæ speciei; cum vtriusque actus entitas seu substantia non modò numerica, sed etiam specificè diuersa sit & quamuis externa mortis & tormentorum perpessio sit eadem secundum physicam suam entitatem quocumque ex actu voluntatis siue intenso siue remisso, & quocumque ex formali motiuo acceptetur; nihilominus in genere moris diuersa prorsus est pro diuersitate actus voluntatis, per quem acceptatur, nec quidquam bonitatis moralis aut meriti habet, nisi dependenter ab interno voluntatis actu: vnde sequitur acceptationem ac perpersionem mortis in Christo fuisse illi omnino liberam quæ

quæ tamen libertas nullam cum eius impeccabilitate repugnantiam habuit: & sic dicendum est de alijs eius actibus.

SECTIO II.

Quæ ratione Christi voluntas libera fuerit.

Non est opus hic ea repetere, quæ tract. 2. cap. 4. sect. 3. dicta sunt, ubi obseruauimus de triplici libertate apud sanctos Patres fieri mentionem, nempe de libertate naturæ, gratiæ, & gloriæ. Quæstio autem propo- sita intelligenda non est de libertate gratiæ, constat enim ex antè dictis Christum Dominum à peccato fuisse perfecte libertum; nec de libertate gloriæ, cum à primo instanti conceptionis ipsam acceperit, quamuis illà quoad corpus & partem animæ inferiorem in hac vita fruitus non fuerit. Quarimus igitur hic solum de libertate naturæ, quæ ratione Christi voluntas perfectâ naturæ libertate prædita fuerit, quod ut euidentius fiat.

Supponimus id, quod loco citato à nobis dictum est, libertatem scilicet naturæ in eo consistere, quod voluntati non solum nulla coactio, sed neque etiam vlla necessitas inferatur, ac ipsa voluntas libera prorsus & indifferens relinquatur, tam quoad exercitium, quam quoad specificationem sui actus. Quamuis autem hoc i- bi à nobis auctoritate SS. Ambr. Hier. Aug. & Bern. ob- iter probatum sit; quia tamen hæc veritas maximi mo- menti esse censetur, & ex illa tanquam ex certo princi- pio plurimæ aliæ Theologicæ conclusiones dependent, idcirco illam hic denuò probamus.

In primis auctoritate scripturæ: 1. Cor. 7. ubi Apost. loquens de seruanda virginitate expressis verbis dicit, hominem non habere necessitatem sed potestatem habere sua vo- luntatis, ubi potestatem volendi opponit necessitati vo- lendi: Eccli. 15. ubi dicitur Deum reliquisse hominem in ma- nu consilij sui. Item apposuisse illi aquam & ignem: ut ad quod

N 5

volunt

voluerit, porrigat manus suam. Vitam & mortem, bonum & malum: ut, quod placuerit ei, detur illi; quem locum Patres Conc. Senonensis anno Domini 1528. aduersus huius temporis hæreses tunc exortas congregati, in decreto fidei explicant de homine in statu naturæ lapsæ, & per Christum reparatæ, vbi & expressè contra præfatos hæreticos definiunt, *liberum in utramvis partem esse hominis arbitrium.*

Probamus 2. autoritate Conc. Trid. sess. 6. cap. 5. vbi dicitur, quòd tangente Deo cor hominis per Spiritum sancti illuminationem, qui recipit inspirationem, possit eam abijcere; & can. 4. definitur hominem gratiam posse dissentire, si velit. Ex quibus Conc. verbis Guil. de S. f. in 2. dist. 24. parag. 1. Gabr. Pennotus lib. 1. cap. 1. & alij Doctores efficaciter probant, non solum coactionem, sed etiam necessitatem libertati naturali hominis esse contrariam. Et certè quando idem Conc. can. 5. anathema dicit in eos, qui asserunt post peccatum Adæ liberum hominis arbitrium fuisse amissum & extinctum, non alios haud dubiè intelligit quàm Lutherum, Calvinum & eorum asseclas, in quos ille canon directus est, qui tamen non aliter liberum hominis arbitrium amissum & extinctum esse dicunt, nisi quia, cum in creatione hominis accepisset indifferentem ad vtrumlibet arbitrij facultatem, illam per peccatum amisit; ita vt, quamuis in hoc statu, in quo nunc est, non agat coactè, necessariò tamen agat.

Probamus 3. autoritate summorum Pontificum Pij V. & Greg. XIII. qui in bulla contra Mich. Baium edita hæc eius propositiones damnarunt (*quod voluntariè fit, etiam necessariò fiat, liberè tamen fit*) & (*Sola violentia repugnat libertati hominis naturali*) item (*Homo peccat etiam damnabiliter in eo, quod necessariò facit*) quæ quidem bulla denuò Urbani VIII. autoritate confirmata & publicata est.

Probamus 4. autoritate almiæ facultatis Sorbonicæ, quæ in decreto suo anno Domini 1560. edito, hæc, quæ sequuntur, propositiones tanquam falsas & hæreticas damnauit (*liberum hominis arbitrium non habet potestatem ad oppositum*)

posita) & (libertas & necessitas eidem conveniunt respectu eiusdem) item (liberum arbitrium liberè vult id, quod necessariò vult) & (homo necessariò peccat etiam damnabiliter in aliqua specie peccati.

Probamus 5. autoritate S. Thom. in quæstionibus disputatis de Malo quæst. 6. art. 1. ubi sic loquitur: Dicendum, quod quidam posuerunt, quod voluntas hominis ex necessitate mouetur ad aliquid eligendum, nec tamen ponebant, quod voluntas cogeretur; non enim omne necessarium est violentum, sed solum cuius principium est extra: hæc autem opinio est heretica, tollit enim rationem meriti & demeriti in humanis actibus.

Ex quibus cum euidenter constet, libertatem naturalem hominis requirere non solum exemptionem à coactione, sed etiam à necessitate, in eoque consistere, ut positis omnibus ad agendum prærequisitis homo semper maneat indifferens ad agendum vel non agendum, ad hoc vel illud agendum; consequenter dicendum est, cum Christus Dominus naturam humanam omnibus suis facultatibus ac proprietatibus instructam assumpserit, proindeque voluntatem eiusdem conditionis cum cæteris hominibus, illius libertatem naturalem in eo sitam fuisse, quod ab omni non solum coactione, sed etiam necessitate fuerit exemptus; potueritque pro libito agere, vel non agere, hoc vel illud agere, quod tamen intelligendum est respectu actionum bonarum; libertas enim illa, quæ in nobis est ad faciendum malum repudiato bono, in Christo non fuit propter eius impeccabilitatem; quod tamen non obstat, quin verè & perfectè liber fuerit; ut enim rectè dicit S. Thom. in quæst. disput. de veritate quæst.

22. a. 6. Velle malum non est libertas, nec pars libertatis, quavis sit quoddam signum libertatis.

¶ (o) So

N 6.

SE:

SECTIO III.

An, & quâ ratione Christi actiones fuerint
meritoria.

Dicendum 1. Christi Domini actiones humanas verè
& propriè fuisse meritorias. Ita S. Thom. q. 19. a. 3.
est de fide.

Probatur 1. ex scriptura, in qua dicitur redemptionem
nostram, ac peccatorum nostrorum remissionem ex Chri-
sti sanguine, hoc est ex passionis eius ac mortis merito
procedere; ad Coloss. 1. *In quo habemus redemptionem per
sanguinem eius, remissionem peccatorum: Apoc. 5. Redemisti nos
Deo in sanguine tuo.*

Probatur 2. ex Conc. Trid. sess. 6. cap. 7. vbi dicitur,
*nostra iustificationis causam meritoriam esse Dominum nostrum
Iesum Christum, qui, cum essemus inimici, propter nimiam cha-
ritatem, quâ dilexit nos, siâ sanctissimâ passione in ligno crucis no-
bis iustificationem meruit, & pro nobis Deo Patri satisfecit.*

Probatur 3. hâc ratione: omnes conditiones ad meri-
tum requisitæ in actionibus Christi Domini reperiuntur,
ergo fuerunt meritoria. Probatur antecedens; quia con-
ditiones ad meritum requisitæ (vt supponimus ex tracta-
tu de Gratia) sunt hæ, quæ sequuntur. Prima, vt actio sit
libera. Secunda, vt sit honesta seu bona moraliter. Tertia,
vt sit à persona grata Deo; & iusta. Quarta, vt exerceatur
in statu viæ. Quinta denique, vt pactum intercedat ex
parte Dei de præmio reddendo pro tali actione: atqui hæ
conditiones in actionibus Christi reperiuntur; fuerunt
enim liberæ, vt præc. sect. probatum est; fuerunt honestæ
& bonæ, quod Christus ipse declarauit S. Ioann. 8. *E-
go, quæ placita sunt ei, facio semper;* fuerunt à persona Deo
grata, quod & ipse Deus Pater in Baptismo, & Transfigu-
ratione Christi testatus est; fuerunt factæ in statu viæ,
cum

cum Christus fuerit simul viator & comprehensor; partem denique intercessit ex parte Dei Patris, iuxta illud II. 53. *Si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longeuum, & voluntas Domini in manu eius dirigetur.*

Dicendum 2. Christi Domini actiones fuisse infiniti valoris ad merendum. Hoc constat ex dictis supra cap. 1. sect. 6. vbi probauimus, Christi Domini actiones fuisse valoris infiniti ad satisfaciendum; rationes enim, quæ probant de vno, probant etiam de altero.

Probatur præterea autoritate Clementis VI. summi Pontificis in Extrauagante, quæ incipit (Vnigenitus) de penitentibus & remissionibus, vbi dicit *Christum Dominum acquisisse Ecclesie thesaurum infinitum, constantem suis meriti & operibus satisfactorijs, &c. & non esse aliquatenus formidandum de consumptione seu imminutione huius thesauri propter infinita eius merita.*

Quæres, quando meritum Christi Domini incepit, quanto tempore durauerit, & quando desierit? Resp. 1. Christi meritum incepisse à primo instanti suæ conceptionis. Ita S. Th. q. 34. a. 3. hoc constat ex eap. 10. ad Hebr. vbi refert Apost. Christum ingredientem in hunc mundum dixisse *Eccce venio, vt faciam, Deus, voluntatem tuam;* & postea subiungit, *in qua voluntate sanctificati sumus;* ex quo sic possumus argumentari: ille actus Christi est meritorius, in quo sumus sanctificati: atqui in primo instanti conceptionis (tunc enim hunc mundum ingressus est, vt explicat S. Thom. in illum locum Apost.) actum submissionis & obedientiæ erga Deum Patrem elicuit, in quo sanctificati sumus: ergo à primo instanti conceptionis mereri incepit.

Resp. 2. Christum Dominum toto vitæ suæ tempore continuo & sine vlla intermissione omnibus suis actionibus meruisse. Hoc constat ex supra relatis Christi verbis, quibus dixit se, quæ placita erant Patri suo fecisse semper. Deinde ex eo, quod Christus Dominus potuit quouis tempore tam somni quam vigiliæ, mereri per actus in-

ternos elicitos independenter à sensibus ratione scientia infusa; si autem potuit, eum eius charitas esset perfectissima, non est dubitandum quin fecerit; unde SS. Patres illum etiam ipsius infantia tempore meruisse asserunt, ut S. Ambr. lib. 2. in S. Luc. Me, inquit, illius infantia vagientis abluant fletus, mea lacryma illa delicta lauerunt.

Resp. 3. Christum Dominum à momento suae mortis mereri desisse. Ita S. Thom. q. 19. a. 3. ad 1. ubi dicit, et quo Christus viator esse desijt, illum non amplius fuisse in statu merendi. Ratio est, quia Christus per passionem in cruce, merita sua omnia consummavit, ut ipsemet testatus est, cum, antequam vltimum spiritum emitteret, dixit: *Consummatum est.*

Obijcies 1. frustra fieri per plura, quod potest per pauciora: atqui Christus per vnicam actionem potuit nobis peccatorum remissionem & salutem promereri: ergo frustra videntur tot eius merita fuisse multiplicata. Resp. vnicissimum esse vnicam Christi actionem ad vniuersam genus humanum redimendum fuisse sufficientissimam cum fuerit infiniti valoris, ac meriti; illum tamen non frustra pro nobis tot, & tanta facere ac pati voluisse, tum ut excessum infinitum suae erga nos charitatis ostenderet, tum ut magis ac magis Patrem suum meritis suis glorificaret, tum ut praecipuum sibi à Patre de redimendis hominibus impositum quam perfectissime adimpleret.

Vbi tamen obseruandum est, quod, quamuis Christus quacunque actione sua nobis verè, ac de facto meruerit omnia, & singula gratiae & gloriae dona, nihilominus non meruisse nisi respectiue ad mortem crucis, ita ut singula eius merita per mortem compleri & consummari deberent; non sane, quod aliter fieri non posset, cum vel minima Christi actio propter infinitam diuini suppositi dignitatem per se ad redimendos mille mundos plusquam sufficeret; sed quia ab aeterno definitum fuerat, ut redemptio nostra non aliter completeretur, quam per Christi

si mortem ac passionem; unde I. cap. 53. de illo prædixit: *Si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longævum; & ipse Christus sæpe in Euang. de passione sua tanquam de re prædefinita diuinitus ad generis humani redemptionem locutus est, vt Marc. 8. Cæpit docere eos, quoniam oportet filium hominis pati multa, &c. & occidi: & S. Ioan. 12. de passione ac morte sua loquens (vt explicat S. August. tract. 37. in S. Ioannem) Nisi granam frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsam solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum affert.*

Objicies 2. Christum Dominum per vulnus illud, quod post mortem accepit, meruisse; cum plures sancti Patres doceant ex ipsius latere sacramenta Ecclesie fluxisse. Respondeo vulnus illud fuisse meritum, non pro illo instanti, quo inflicta est, sed ratione temporis præcedentis, quo Christus adhuc viuens illud præuiderat, & vitro ac sponte acceptauerat, inuò etiam Deo Patri pro nostra salute obtulerat.

SECTIO IV.

Quid Christus Dominus sibi, & quid nobis meruerit.

Dicendum 1. Christum Dominum sibi gloriam corporis, & nominis exaltationem promeruisse. Ita S. Th. quaest. 19. c. 3. & constat ex scriptura; S. Luc. 24. *Nonne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam? ad Philipp. 2. Humiliauit semetipsum factus obediens usque ad mortem, &c. Propter quod & Deus exaltauit illum, in quem locum S. Chrysostomus inquit, Christus præstitit obedientiam, & propterea accepit supremum honorem: & S. August. tract. 104. in S. Ioan. Humilitas, claritatis est meritum; & claritas, humilitatis est premium.*

Dicendum 2. Christum Dominum nec gratiam, nec visionem beatificam, nec unionem hypostaticam sibi meruisse. Ita S. Thom. 1. cit. quod probat ex eo, quod me-

ritum

ritum non sit nisi eius, quod nondum habetur; unde Christus ita meruisset, sequeretur, quod aliquando ipsi caruisset; quod tamen falsum est, ut ex antè dictis constat.

Dicendum 3. Christum nobis meruisse salutem aeternam per media conuenientia consequendam, & omnia illa media, quae ad illam consequendam aut necessaria sunt aut utilia.

Hoc probatur vniuersim ex his Apost. verbis ad Ephes. 1. vbi dicit, quod *Deus benedixit nos in omni benedictione spirituali in caelestibus in Christo*; in particulari autem Christum nobis meruisse vitam aeternam constat Rom. 6. *Gratia Dei vita aeterna in Christo Iesu Domino nostro*; & S. Ioan. 3. dicitur, *Deum dedisse Filium suum, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam aeternam.*

Quòd autem spectat ad media, cum illa plura & diuersa sint, ex ordine per singula discurreremus: ac in primis Christus nobis meruit gratias omnes actuales; quae peccatorum remissionem antecedunt, & per quas ad illam disponimur, ut constat ex Conc. Trid. sess. 6. cap. 5. vbi declarat *iustificacionis exordium in adultis à Dei per Iesum Christum praeniente gratia sumendum esse; hoc est, ab eius uocatione, qua nullus eorum existentibus meritis, vocatur.*

Præterea Christus meruit nobis remissionem omnium, & quorumcumque peccatorum tam actualium mortalium, & venialium, quam originalis. Hoc constat ex scriptura: 1. S. Ioan. 1. *Sanguis Iesu Christi emundat nos ab omni peccato*; & ex Conc. Trid. supra cap. 7. vbi dicitur *neminem iustificari posse nisi per merita passionis Christi Domini*. Vbi obseruandum est (quod Conc. fusè explicat) Christum Dominum eatenus nobis remissionem peccatorum meruisse, quatenus sacramenta & alia media, quibus illam remissionem consequimur, nobis promeritus est.

Eodem etiam sensu dicere debemus, Christum Dominum remissionem poenarum omnium nostris peccatis debitarum nobis promeruisse, quatenus nobis media omnia promeruit, per quae poenarum illarum indulgentia

am, ac remissionem accipimus, aut pro illis satisfacimus; unde Conc. Trid. sess. 14. cap. 8. dicit omnem nostram sufficientiam ad satisfaciendum esse à Christo; nos in illo satisfacere, facientes fructus dignos penitentia; qui ex illo vim habent.

Ipsam præterea animæ sanctitatem, quæ formaliter consistit in gratia habituali nobis inhærente, ac eius quodcunque augmentum, vim etiam illam & virtutem merendi, quæ per illam gratiam operibus nostris inest, dona item Spiritus Sancti, virtutes infusas, & omnia alia quæcunque gratiarum genera, & diuinæ largitatis munera, tam internâ quàm externâ, quæ ad æternam salutem conducunt, finalem denique perseverantiam Christi Domini meritis ascribere debemus. Hoc constat ex scriptura: Rom. 8. vbi dicitur Deus nobis omnia cum Christo donasse. Huc etiam pertinet id, quod Christus dixit S. Ioan. 15. *Ego sum vitis, vos palmires: qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere;* quæ verba expendens Conc. Trid. sess. 6. cap. 16. dicit *Christum Iesum tanquam caput in membra, & tanquam vitem in palmires, in ipsos iustificatos ingit virtutem influere; quæ virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur.*

Deniq; Christus Dominus ipsam nobis prædestinationem promeruit, ut constat ex eo, quod dicit Apost. Ephes. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti;* & eod. cap. *Prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum:* & certè cùm Christus prædestinatis meruerit omnia dona supernaturalia à primâ vocationis gratia usque ad ultimam gloriæ consummationem, ut supra dictum est, Deusque dona illa omnia non nisi intuitu meritorum ipsius Christi ab æterno illis præparauerit, ex consequenti dici debet, prædestinationem ipsam ex eius meritis esse, cùm iuxta S. August. lib. de bono perf. cap. 14. prædestinatio nihil sit aliud quam præscientia, & præparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur, quicumque libenter.

Quæ-

Quæres, an Christus etiam Angelis gratia ac gloria dona promeritus sit. Resp. affirmatiuè; quamuis enim id aliqui Doctores negent, probabilius tamen est, quod meritorum Christi Domini virtus, & efficacia etiam ad beatos illos spiritus se extendat: & hoc constare videtur ex Apost. ad Ephes. 1. vbi dicit Christum Dominum esse caput supra omnem Ecclesiam, ac supra omnem Principatum, & Potestatem, & Virtutem, & Dominationem, & adimplere omnia in omnibus: vnde sequitur omnes gratias & omnia dona supernaturalia ab ipso tanquam à capite, non solum in vniuersam hominum Ecclesiam, sed etiam in omnes beatorum illorum spirituum Hierarchias derivari. Accedit autoritas S. Bern. ser. 22. in cant. vbi dicit, quod ille (Christus scilicet) qui hominem lapsum erexit, Angelo stanti, ne laberetur, dedit, sic illum ex captiuitate eruens, sicut hunc à captiuitate defendens; & hac ratione fuit vtrique redemptor, soluens illum, & seruans istum.

SECTIO V.

An, & quâ ratione Christi merita omnibus hominibus applicentur.

Notandum est 1. meritum Christi & eius applicationem distingui inter se, vt rectè obseruat Isamb. ad quæst. 19. disp. 6. art. vlt. sicut pretium depositum ad emendam domum sufficiens, & eius emptio seu illius pretij solutio: meritum enim Christi se habet, vt pretium sufficiens ad homines redimendos; applicatio vero, vt illius pretij solutio.

Notandum 2. applicationem meritorum Christi duplici modo posse considerari, actiuè scilicet & passiuè; seu prout se tenet ex parte ipsius Christi, in quantum ipse per aliquos actus suæ voluntatis merita sua ordinauit, & applicauit ad salutem hominum procurandam; vel prout se tenet ex parte ipsorum hominum, quatenus merita

rita Christi de facto ipsis communicantur, & eorum effectus ab ipsis re ipsa percipiuntur. His prænortatis pro quaestione propositæ resolutione

Dicendum 1. Christi Domini merita non tantum ex se sufficientia, & condigna fuisse ad totius generis humani redemptionem, sed ab ipso ad hunc finem fuisse Deo Patri oblata, sicque Christum Dominum verè pro omnibus hominibus redimendis mortuum esse, ac verè ipsis, quantum ex se fuit, merita passionis, ac mortis suæ applicasse.

Probat 1. ex scriptura 1. ad Timoth. 2. *Unus mediator Dei & hominum homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus: & cap. 4. Speramus in Deum vivum, qui est Salvator omnium hominum, maxime fidelium: 2. Cor. 5. Christus pro omnibus mortuus est: Ephes. 5. Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo: 1. S. Ioan. 2. Si quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem, Iesum Christum iustum: & ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.*

Probat 2. ex Conc. Arelat. in quo approbata est epist. Faustii adhuc nomen cath. profitentis, vbi anathema profertur in eum, qui dixerit, quod Christus non sit mortuus pro omnibus: & ex Conc. Trid. sess. 6. cap. 3. vbi Conc. expressis verbis dicit Christum Dominum pro omnibus mortuum esse, quamvis non omnes beneficium mortis eius recipiant.

Probat 3. ex S. Patribus, qui id ipsum unanimi consensu asserant: S. Bas. in Pl. 48. *Inventum est unum pro omnibus simul hominibus dignum pretium, nempe sanctus, & omni pretio superius pretiosus Sanguis Domini nostri Iesu Christi, quem pro nobis omnibus effudit: S. Greg. Nazian. orat. 2. in Pascha, vocat Christi Domini passionem & mortem non exigua cuiusdam partis orbis terrarum, sed totius mundi expiationem nunquam intermorituram: S. Chrys. hom. 7. in 1. epist. ad Timoth. explicans hæc Apost. verba supra citata (qui dedit semetipsum redemptionem pro omnibus) Quid ergo, inquit, & pro gentilibus? ita est; Christus etiam pro gentilibus mortuus*

mortuus est: & quo pacto iniquies? illi non crediderunt? quia in
luerunt; quod erat, partium ipsius, impletum est: S. Cyr. lib. 1.
in S. Ioan. explicans illa Christi verba (Passus, quem ego dedi-
bo, caro mea est pro mundi vita) (crucifixus est, inquit, Christi
pro omnibus & propter omnes, ut uno pro omnibus mortuo omnes
in ipso viuamus; S. Amb. in Pl. 118. explicans hunc verbi
culum (Misericordia Domini plena est terra) Sol, inquit, in
tia omnibus ortus est, omnibus venit, omnibus passus est, &
omnibus resurrexit; si quis autem non credit in Christum; gene-
li beneficio ipse se fraudat, ut si quis clausis fenestris radios solis
excludat; non enim ideo sol non est ortus omnibus, quia calore
ius ipse se fraudauit: S. Hieron. epist. 83. ad Oceanum Me-
titur, inquit, Ioannes Baptista digito Christum, & voce dem-
strans, ac dicens; Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi
si sunt adhuc in seculo, quorum peccata Christus non tulit.
S. Aug. in Pl. 95. Vendere se potuerunt homines, sed redimen-
nem suam, & emit orbem terrarum: quaritis, quid emerit? re-
dite, quid dederit, & inuenite, quid emerit: Sanguis Christi pro-
rium est; tanti quid valet? quid, nisi totus orbis? quid, nisi
omnes gentes? S. Leo Papa scr. 1. de natiuit. Christus sic
nullam a reatu liberum reperit, ita pro liberandis omnibus vo-
nit: S. Bernard. in Pl. (Qui habita:) Sicut possunt omnia di-
cere Christo, creator meus es tu; sic possunt omnes homines eiden
dicere, redemptor meus es tu. His addimus beatæ memoriæ
Fr. Salef. Geben. Episc. in tract. de amore diu. lib. 2. cap.
5. vbi fusè eandem veritatem docet & probat.

Est autem obseruandum in ijs scripturæ & SS. Pe-
trum testimonis duo præsertim dici. Primum est, Chris-
tum Dominum semetipsum dedisse, tradidisse, obtu-
lisse, &c. quæ verba significant actum voluntatis, quo
Christus Dominus, quantum ex ipso fuit, passionis ac
mortis suæ merita applicauit. Secundum est, hanc tra-
ditionem & oblationem, factam fuisse pro omnibus
hominibus, pro peccatis totius mundi; quod
nihil aliud significat, quam Christum Domi-
num

num meritorum suorum valorem, quantum in ipso fuit, applicasse non solum prædestinatis, sed generatim omnibus omnino hominibus siue prædestinatis siue reprobis sine vlla exceptione.

Probat 4. hâc ratione: pro ijs omnibus mortuus est Christus, qui per Adami peccatum perierunt & mortui sunt: atqui omnes homines per Adami peccatum mortui sunt: ergo pro omnibus hominibus mortuus est Christus. Minor certa est, maior probatur ex eo, quod dicit Apost. 2. Cor. 5. *Si vntus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt;* vbi infert, omnes per Adæ peccatum mortuos esse ac perijsse, quia Christus pro omnibus mortuus est: quo etiam argumento vtitur S. Aug. lib. 6. cont. Julian. cap. 1. vbi probat, omnes etiam paruulos per peccatum originale mortuos esse, ex eo quod Christus pro omnibus mortuus est: quod argumentum nullum foret si existerent, pro quibus Christus mortuus non esset.

Neque dicas S. Augustinum, & alios SS. Patres eatenus solum velle Christum pro omnibus mortuum esse, quatenus mortis ac passionis eius meritum ad omnes redimendos sufficiens fuit. Resp. 1. quod manifestè patet, hanc explicationem nullo modo congruere cum verbis SS. Patrum supra relatis. 2. quod si hoc esset, inde consequens fore, quod etiam pro dæmonibus Christus mortuus esset, quodque dæmonum æquè ac hominum saluator dici posset & deberet, cum ad dæmones saluandos meritum eius sufficiens fuerit, quod non solum à mente S. Augustini & aliorum SS. Patrum, sed etiam à veritate catholica prorsus alienum est.

Dicendum 2. quamuis Christus verè pro omnibus mortuus sit, mortisque ac passionis suæ merita Deo Patri pro omnibus hominibus obtulerit; non omnes tamen meritorum eius fructum ac mortis beneficium recipere. Ita Conc. Trid. sess. 6. cap. 3. Certum est enim e. g. plurimos Iudæorum olim fuisse, qui & exterius per Euang. prædicationem, & interius per gratiæ motionem ad veritatem amplectendâ excitati, illâ repulerunt, de quibus con-

que-

queritur Deus, vt Apost. testatur Rom. 10. his verbis
 Isaiam Prophetam If. c. 65. olim prænunciatis: *Tota die ex-
 pandi manus meas ad populum non credentem, & contradicen-
 tem; quibus item exprobrabat Apost. Act. 13. Vobis oportet
 bat primum loqui Verbum Dei: sed quoniam repellitis illud, &*
 Certum est etiam plurimos homines gratiam Dei (vt dicit
 Apost. 2. Cor. 6.) in vacuum recipere, id est varijs inspi-
 rationibus, & motionibus Spiritus Sancti præueniri, &
 excitari, quibus tamen consentire nolunt, vt supponitur
 ex tractatu de Gratia. Atqui Christus mortis & passionis
 suæ merita Deo Patri pro illis omnibus obtulit, & ex vir-
 tute illius oblationis processerunt haud dubiè gratia
 illa, quibus præuenti & excitati sunt, cum nulla gratia
 ex meritis Christi hominibus conferatur: quia tamen illi
 las ex voluntatis prauitate abiecerunt, ideo nullus ad eam
 ex eius morte fructus deriuatus est, non defectu applica-
 tionis ex parte ipsius Christi, sed defectu consensûs, &
 cooperationis ex parte illorum.

Dices, inde sequi Christi Domini voluntatem huma-
 nam, non fuisse semper diuinæ conformem; sciebat enim
 v. g. Iudæos à Deo Patre ob prauitatem eorum incredulita-
 tem esse reprobatos, & tamen ad promerendam illis gra-
 tiam, & gloriam merita mortis suæ applicauit. Resp. Chri-
 sti Domini voluntatem fuisse semper diuinæ Patris volun-
 tati perfectissimè conformem, nec in applicatione meri-
 torum suorum vllatenus ab illa recessisse: quòd, vt melius
 intelligatur, varios actus in Christi Domini voluntate
 re distinguere possumus. Primus est, illum voluntate
 quâdam generali, & antecedente voluisse, vt omnes ho-
 mines, qui per peccatum Adæ perierant, per medi-
 quâdam conuenientia salutem æternam consequerentur,
 tur, sicut & sciebat Deum Patrem eo modo velle omnes
 homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. 1. Tim.
 2. Secundus est, illum voluisse pro omnibus mori, ac
 mortis & passionis suæ merita Deo Patri offerre, vt omni-
 bus mediâ illa ad salutem consequendam necessaria, &
 gratias ad id sufficientes obtineret, sicut & Patrem etiam
 velle

velle sciebat. Tertius denique, cum prauidisset, quod alii gratias illas oblatas abijcerent, alij verò eas acciperent, iisque consensum præberent; tum illos in peccato suo iustissimè dereliquisse, vt ipsemet declarauit S. Ioan. 8. *Ego vado, & queretis me, & in peccato vestro moriemini.* Istis autem iustificationem, & si in accepta iustitia fideles essent, finalem in ea perseuerantiam, ac demum æternam salutem voluisse, & ad id obtinendum passionis ac mortis suæ merita efficaciter applicasse, & Deo Patri obtulisse, quod & voluntati eius conforme esse certò sciebat: & sic in omnibus perfectam cum illa conformitatem semper seruauisse.

Dicendum 3. Christum Dominum non tantum in generali omnibus hominibus, sed etiam in particulari cui libet illorum merita sua applicasse, vt specialia gratia dona secundum cuiusque statum & exigentiam obtineret. Hoc constat tum ex illis Christi verbis S. Matth. 18. *Non est voluntas ante Patrem vestrum, qui est in calis, vt percat vnus de pusillis istis,* tum ex parabola boni pastoris ouem errantem requirentis, & inuentam in humeris reportantis; & etiam ex eo, quod dicit S. Ioan. 10. bonum pastorem vocare oues nominatim: Constat etiam ex illis Apost. verbis Ephes. 4. *Vnicuique nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi.* Ex quibus colligitur omnes & singulas gratias, quæ vnicuique conferuntur, ab illa speciali applicatione meritorum Christi prouenire; quod & docuit, & cum maximo pietatis sensu explicauit præfatus Episcopus Gebennensis introductionis suæ parte 5. cap. 13. ita vt sicut olim summus Sacerdos super pectus in rationali suo filiorum Israël nomina descripta gerebat; ita Christus Dominus (vt veritas figura responderet) omnes homines verè in corde suo habuerit, & sic omnibus & singulis meritorum suorum fructus distribuerit.

Dicendum 4. & vltimò merita Christi Domini non æqualiter omnibus ab ipso fuisse applicata. Hoc constat manifestè ex scriptura: S. Matth. 25. *Vni dedit quinque talenta, alij autem duo, alij verò vnum:* & 1. Cor. 7. *Vnusquisque*

que

que proprium donum habet ex Deo; alius quidem sic, alius
 sic. Hæc autem diuersitas & inæqualitas gratiarum ab
 ipsius Christi voluntate procedit, qui diuidit singulis
 prout vult; in qua gratiarum diuisione tamen nihil aliud
 facit, quàm quod diuinæ Patris voluntati gratum & ac-
 ceptum esse cognoscit.

Supereft adhuc vna difficultas, nimirum, quomodo
 eri poterit, vt omnia gratiæ beneficia antiquis Patri-
 bus collata ex meritorum ipsius Christi applicatione pro-
 cefferint, cum nulla tunc adhuc essent Christi merita. Re-
 gratias illas antiquis Patribus à Deo collatas fuisse pro-
 pter Christi merita, non quidem adhuc existentia, sed fu-
 tura, & intuitu applicationis per ipsum Christum facien-
 da; nihil enim repugnat, vt aliqua res nondum existen-
 sed tantum futura, sit causa motiua & excitans ad aliquod
 faciendum; quamuis etiam dici possit, merita illa Christi
 Domini, sicut & alia omnia quæcunque futura, fuisse
 tunc æternitati Dei presentia, ac proinde Deum intuitu
 illorum æquè operari potuisse in distributione donorum
 suorum, ac si iam de facto extitissent.

SECTIO VI.

Quomodo Christus Deum Patrem orauerit.

Quoniam oratio genus quoddam actionis est sum-
 mopere meritoria, ideo locus hic postulare videtur,
 vt de Christi Domini oratione breuiter aliquod
 dicamus.

Atque in primis certum est, Christum Dominum
 quatenus hominem, dum in statu vix esset, verè orauisse.
 Id constat ex varijs Euang. locis: S. Luc. 6. *Erat per-
 etans in oratione Dei*; S. Mar. 1. *Diluculo valde surgens, egre-
 sus abiit in desertum locum, ibiq; orabat.* Quamuis autem
 Christus oratione pro se non indiguerit, sicut nos indi-
 gemus, maximè tamen conueniens fuit, vt oraret, tan-
 quia actus orandi ex se est excellentissimus, cum sit actus
 zelig

Religionis, tum etiam quia Christus orando submissi-
onis, ac fiducia erga Deum nobis exemplum præbuit.

Certum est præterea, Christum Dominum quatenus
hominem, etiam nunc in statu gloriæ Deum Patrem pro
nobis orare, vel expressè, petendo à Deo, ut ea, quæ no-
bis salutaria sunt, conferat; vel saltem tacitè, humanita-
tem suam tanquam hostiam olim in Cruce oblatam illi
exhibendo, ut in eam Deus intuens nobis beneficiat: &
de hac assertionem sic disjunctivè posita dubitari non de-
bet; id enim constat ex varijs scripturæ locis, ut Rom. 8.
*Christus Iesus, &c. qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpel-
lat pro nobis: 1. S. Ioan. 2. Aduocatum habemus apud Pa-
trem, Iesum Christum iustum.*

An autem nunc tantum oret modo illo tacito, an verò
etiam per expressam petitionem, non est satis comper-
tum: quidam enim negant Christum nunc expressè ali-
quid pro nobis petere, ut Rupertus lib. 9. de diuin. offi-
cijs cap. 3. & Alensis p. 4. q. 91. membr. 1. Alij verò af-
firmant ut S. Thom. in epist. ad Rom. cap. 8. lect. 7. & ad
Hebr. c. 7. sect. 4. & S. Bonau. opusc. 39. c. 38. & hæc sen-
tentia propter illorum sanctorum auctoritatem videtur
probabilior. Neque hinc sequitur orationem illam Chri-
sti esse nunc meritoriam, cum non sit amplius in statu
merendi, nec etiam impetratoriam proprie loquendo,
sed solum quatenus id nunc à Deo Patre pro nobis ex-
igit, quod præteritis passionis ac mortis suæ meritis de-
betur, quodque iam per merita illa pro nobis impetra-
uit.

Porro rectè obseruat S. Thom. in supplem. 3. part. q.
72. a. 2. ad 3. Ecclesiam non solere, nec nos etiam debere
absolute petere à Christo Domino, ut oret pro nobis,
sed tantum, ut exaudiat nos, vel ut nostri misereatur; ne
scilicet Arianis aut Nestorianis assentiri videamur, qui
ipsam Christi personam, ad quam dirigitur oratio, senti-
ebant esse creatam, & diuinam inferiorem.

Quæres, an omnis Christi oratio fuerit semper exau-
dita. Resp. orationem omnem Christi proprie dictam,
quæ

quæ ex absoluta & efficaci voluntate proficifcebat
 fuisse semper exauditam. Ita S. Thom. q. 21. a. 4. rati
 est, quia Christus voluntate absolutâ nihil vnquam vol
 it aut orauit, nisi quod Deum Patrem absolute velle se
 ebat: quòd si quæstio sit de oratione improprie dicta, p
 quam desideria inferioris appetitus explicabat, certu
 est non fuisse semper exauditam, cum & ipse Christi
 voluntate absolutâ & efficaci eam exaudiri noluer
 qualis fuit ista Matth. 26. *Pater mi, si possibile est, tran
 à me calix iste; verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu
 quamuis autem hæc oratio non fuerit exaudita, non fu
 tamen inutilis, imò summa cum ratione Christus Dom
 nus illam exprimere voluit, tum vt per illam indicaret
 esse verum hominem, qui instar aliorum naturaliter
 mortem exhorresceret, tum etiam, vt patientiæ ac sub
 missionis perfecta erga diuinam voluntatem nobis pr
 beret exemplum, vt docet S. Aug. epist. 121. ad Prob
 cap. 14.*

CAPVT VII.

De vita ac mortis Christi Domini mysterijs.

Quamuis ea, quæ pertinent ad mysteria vitæ
 mortis Christi Domini, ex antè dictis satis inte
 ligi possint, cum omnia, quæ de mysterio Incarnati
 nationis dicuntur, non alio fine dicantur, nisi vt, quæ
 Christus Dominus in assumpta carne gessit aut passus est
 rectè & sanè intelligantur: quia tamen præter illa, quæ
 dicta sunt, quædam adhuc occurrere possunt, in quibus
 aliquâ luce opus est, vt, quæ certa sunt, ab incertis, aut et
 iam falsis & erroneis discernantur; ideo breuiter in hoc
 capite mysteria illa transcuremus; eaque adnotabimus.